

DEPT. DE THEOLOGIE

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
—
THÈSES

BIBL.
UNIVERSITÉ
MS.
687

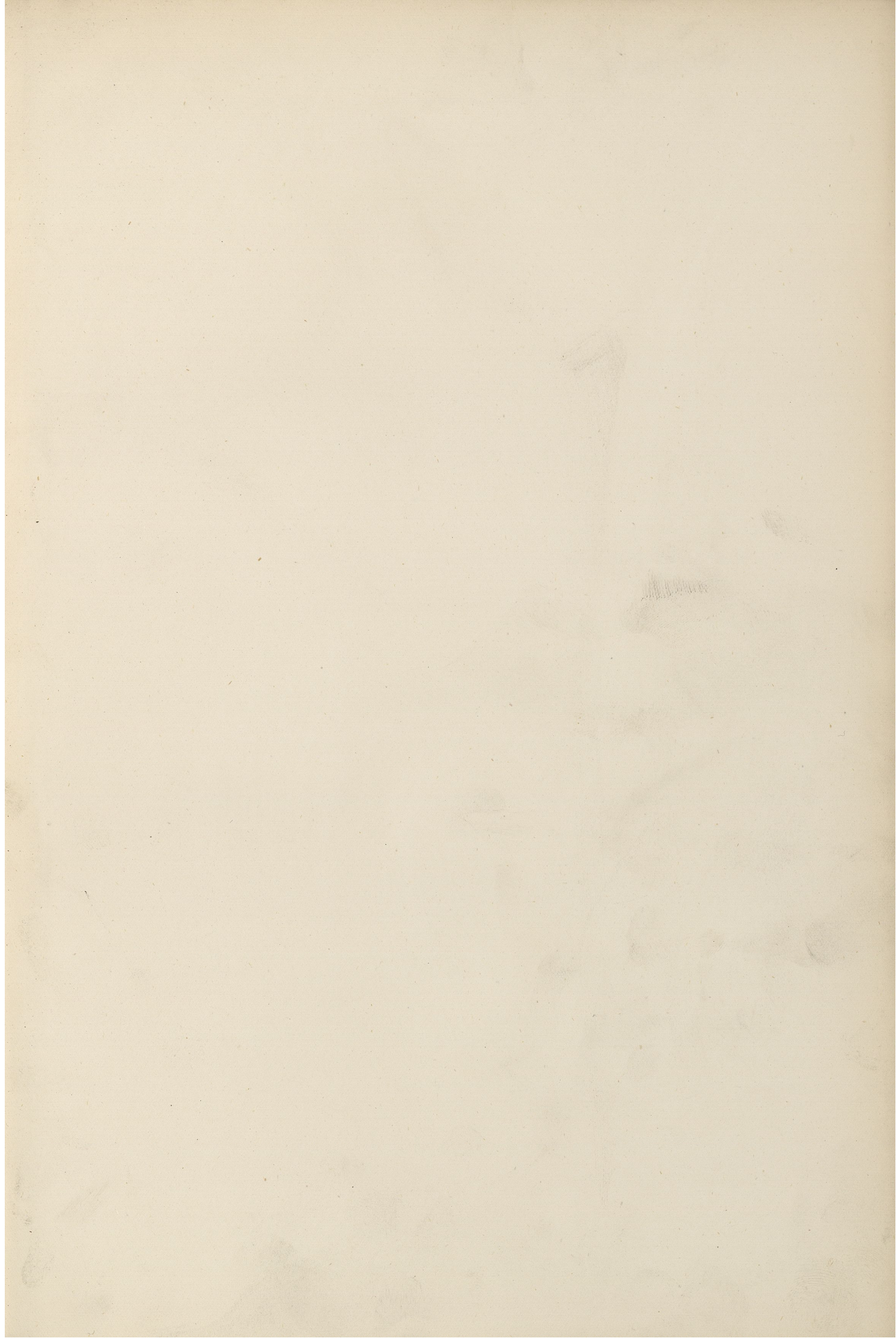

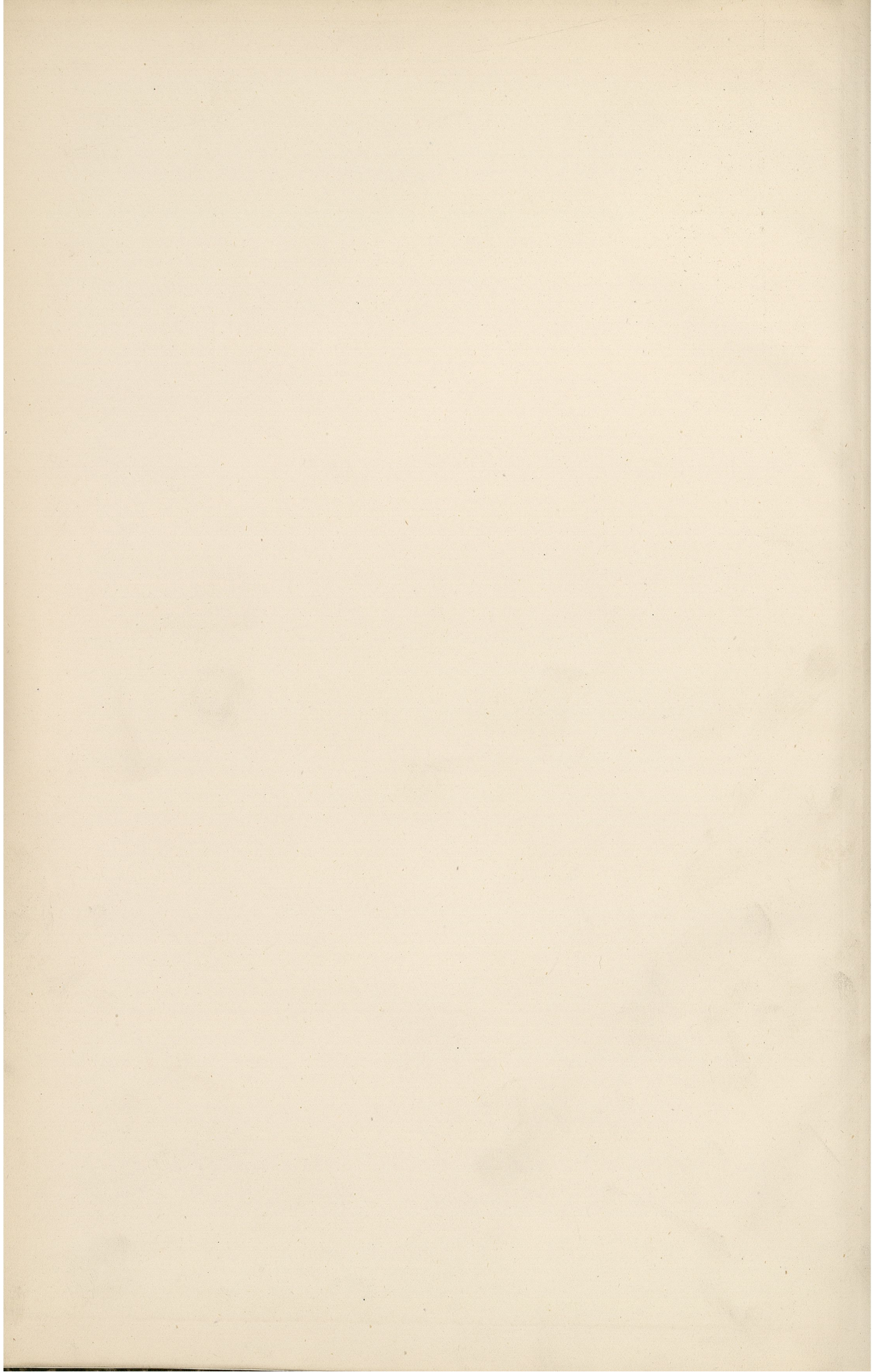
BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
687

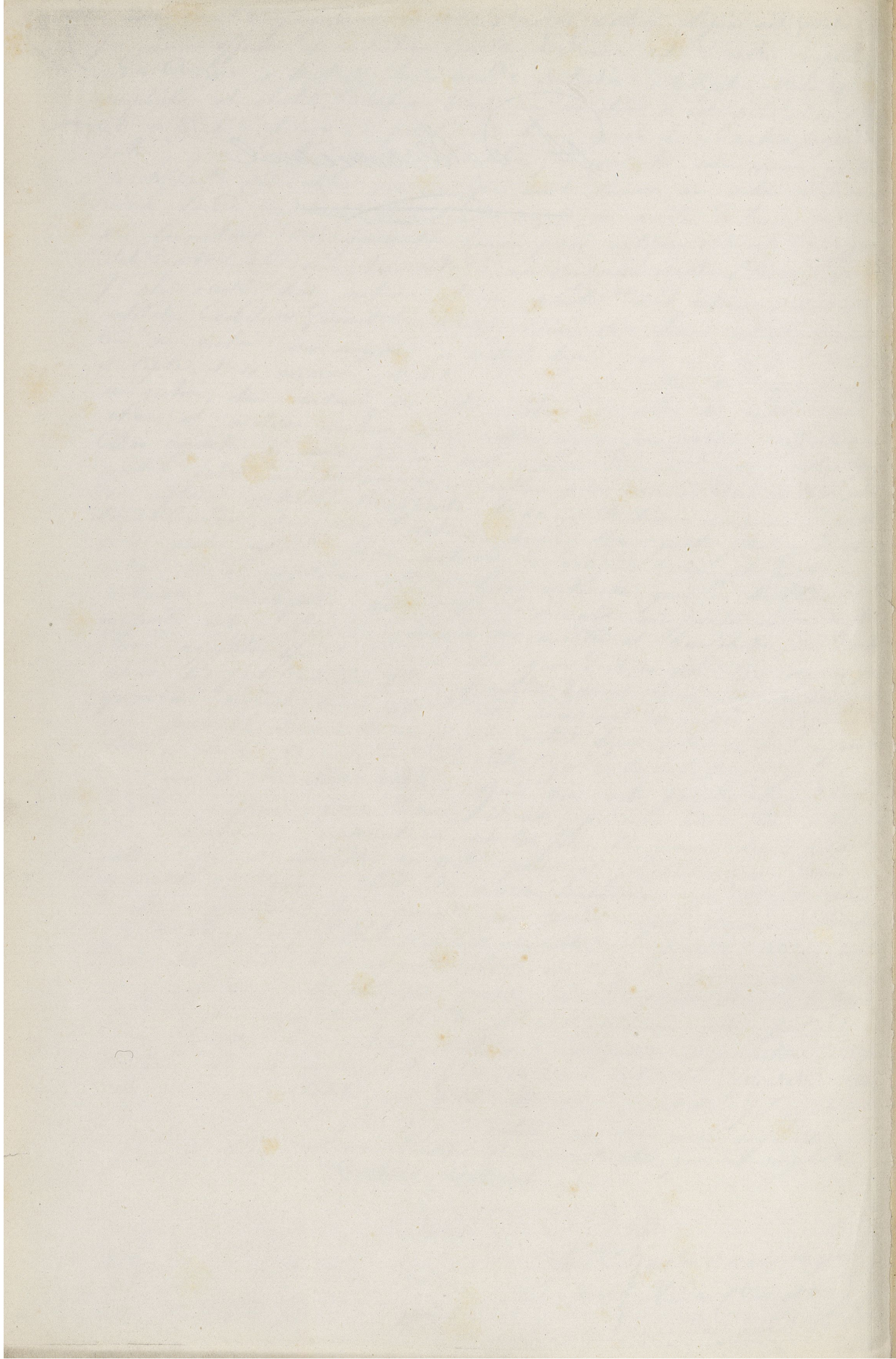
Volume de 187 feuillets
moins 21, 22, 31, 104, 124, 139, 128 à 133 ~~pages~~ 151 à 164. (173)
20 juin 1912

(collat)

A. Debenham

De divinitate Christianae Religionis.

Christiana religio est factum
equidem divinum; attamen omnium
factorum instar, indiget ut probetur
hominum testimoniis. Atque duplex
ibi testimonium invocari potest: sacrum
scilicet et profanum.

Præsertim autem alias simpliciter
renda sunt probationes ex novo veterique
testamento excerptæ: nulla enim incre-
dulorum ratio contra sanctos libros
valere potest, et eorum auxilio quam
facillimè constituitur tota Christi
religio; attamen, alterum quasi
confirmativum argumentum argumento
priori addi potest, simulque per sacram
historiam probata nostræ religionis
divinitate, potest etiam firma requiri
probatio ex his historie profane scrip-
tionibus, imò et Christi inimicis innixa.

Quam posteriorem demonstratio-
nem jam nunc eligimus, et idcirco
sanctæ nostræ religionis divinitatem,
absque ullis scripturarum documentis,
Deo furante, probare tentabimur;
et idcirco duas partes syllogismi
mentis evolvemus scilicet:

1.º Existentia realis Christi; 2.º prædi-
catio Apostolorum, et 3.º Christianis-
mi instauratio sunt factæ quæ nemini

negare huc

Atqui, factum hujus ~~existentionis~~
per Christum ~~veri~~ existentem, Apostolorum
veri ~~predicatione~~ omnino ~~impossibile~~ fuisse,
sine interventione divina;

Ergo Divinum

Cujus ~~syllagismi~~ major minorque succum
nobis ~~stabilinde~~ sunt.

Prima pars, seu major
nempe 1° existentia realis Christi, 2° Aposto-
lorum ~~predicatio~~ 3° miraque Christianismi
institutio

I. De Christi existentia, &
~~predicatione Apostolorum, et institutione Christi~~
Ceterum Augusti et Ciceri temporibus
hominum qui dicebatur Jesus aut Christus
ipsum instituisse religionem quae ex ipso
dicta fuit religio Christiana et christianum
apud omnes fere populos diffusa est,
nullus ignorat. Nemo, ante Decimum
octavum saeculum, negare ausus fuerat,
Primi Dupuy in Gallia et in Germania
Doctor Straus hanc Christi ~~existentiam~~
recusare ~~tentaverunt~~; sed cum eorum
systema mythicum duntaxat contra
Evangeliorum veracitatem dirigebat, et
cum aliunde nullo modo volumus Evan-
gelis uti, in demonstratione nostra, non
in confutendis Straus et Dupuy doctrinis
commorabimur et sic tantum argumen-
tabimur;

Si Christus non existisset, certe 1°
Judei et 2° Philosophi Saganie nempe
Celsus, Porphyrius, Julianus, et ceteri
priorum saeculorum increduli saltem
hujus non-existentiae aliquam suspicionem
habuissent, et propterea tam facilem aggre-
ssione opportunam non omisissent;

Sed è contrà, ne unus quidem de
 existentia neganda cogitarit, et nedum
 illam negarent, omnes unanimiter confes-
 si sunt; ^{aliqui} Solum Christi divinitatem eade-
 m. sante.

Id vero nobis probandum incumbit
 itaque hanc assertionem adstruimus:

1° Ex testimoniis Iudeorum et Saganorum
 qui fidem Christianam primis temporibus
 amplexi sunt; 2° Ex testimoniis Iudeo-
 rum et Saganorum qui in infidelitate
 permanserunt.

1° Ex testimoniis Iudeorum et
 Gentilium qui fidem Christianam
 primis temporibus amplexi sunt.

Certum est ex quo Apostoli evange-
 lium predicarunt, plurimi ex Iudeis et
 Gentilibus fidem Christianam amplexos
 fuisse, idque probant Ecclesie intra
 paucos ^{à morte} ~~et~~ Christi annos in majoribus
 imperii Romani urbibus fundate.

Certum est non paucos ex eis esse
 ingenio, scientia valde commendandos.
 Citari possunt inter alios Dionysius
 Areopagita, Quadratus, Aristides,
 Justinus philosophi Athenienses,
 Flavius Clemens senator Romanus.
 Indi Arnobius scribens adversus gentes
 Os ubat: nonne hec saltem vobis faciunt
 argumenta credendi ---- quòd tamen
 magnis ingenio præditi, oratores, gram-
 matici, Rhetores, consulti iures ac medici
 philosophi etiam secretis rimantes,
 hec expectant, sperant quibus aut fide-
 bent.

Porro isti annis non alia ratione
 quam fide certa factorum evangelico-
 rum ad ducti fuerant ad novam religio-
 nem amplectendam; nedum enim ad

ad illam naturalem impellerentur, ab illa autem natura omni praejudicio et maiorum naturalium genere detestabantur. Christus ad mortem damnatus et supplicio crucis affectus erat à principibus Iudeorum. Doctrina Christi humanae rationi imperia mysteria compleretur, omnes aspernat cupiditate, imò quidam facta evangelica scriptis propugnant et pro illorum defensione mortem subierunt; ergo reverà illi omnia ut certa et inconcussa habuerunt facta in evangelio relata. Aliud ea erant facta quae Christo tribuuntur ut adhibita vel levisima attentione, facile constaret utrum vera aut falsa essent; ad huc recens erat illorum memoria, et Ierosolymis ubi Christiana religio in ceteras orbis partes disseminata fuit, supererat hominum ingens multitudo qui fraudem manifestare poterant, et omnem Apostolorum fidem adimere; ergo reverà decepti non fuerunt.

Itaque illud argumentum sic breviter proponemus: illa facta certa sunt quae pro vera habita fuerunt ab iis qui facillimè et certissimè eorum veritatem inquirere poterant, et quorum maxime intererat, ne decipi se permitterent; atqui facta evangelica pro vera habita sunt, tum à Iudeis, tum à plurimis Gentilibus quibus omnia suppetebant ad huius questionis definitionem, necessaria, et qui doctrinam Christianam non aliam ob causam quàm ob conser-

tam factorum illorum veritatem amplecti
potuerunt; ergo facta evangelica pro vera
et indubitata habenda sunt.

II° Ex testimonio Judeorum et Saga-
norum qui in infidelitate permanserunt.

Ille facta ut certa et inconcusca
habenda sunt que vel ab istis admitta-
verunt quorum magnopere interesset illa
negare; atque, veritas factorum que
Christo tribuuntur et idcirco illam veri-
tatem implicite demonstrant, admittenda
fuit non tantum ab iis qui fidem
amplexi sunt Christianam sed a
Judeis et Saganis qui - - -
ita ut si quis tum apud Origenem,
fragmenta operis quod Celsus anno
160 adversus Christianos maligne
composuerat, tum evangelia falsa Jude-
orum, tum libro Josephi Judaei historici,
Taciti annales, Porphyrii, Rini,
Juliani, Chalcidii, Macrobiique perlegent,
ex illis variis scriptorum dictis, fieri
totam constituere Christi historiam,
perinde ac ipsi Christianorum Evangelia,
posset.

Sic passim refertur:

1° Quendam Christum, Exilio imp-
eritante, vixisse, non tum esse exhumis-
si loco in vico Judea ex muliere
miserâ que colo vitam sustentabat
et nupta erat opisui — Imo ex
matre virgine de Spiritu sancto concep-
tum. — Sapientiorum Chaldaeorum viros
consideratione rerum celestium sates
exercitatores, stella duce, recentem
ortum Dei quesuisse, repertaque illi
majestate junuli veneratos esse, et vota

~~Caes. annal. lib. XX.~~

Caes. annal. lib. XV

Cels. ap. Orig. l. VII No 78

id — lib. I No 28

Julianus ap. Cyril. lib. 6.

Barnage (Extraits de Sepher)

Goldas Jerusa (lib. 3 cap. 14)

Chalcedius : comment. in libro 1.º Statonis. Deo tanto convenientius nuncupare,

Cels. ap. Orig. lib. 1.º n.º 28

Ibid. lib. 2.º n.º 9. lib. VI. 78

Wagenseil --- etc. ---

Raymond des Martins --- Poignard de la foi

Cels. ap. Orig. lib. VIII. 9.

Wagenseil. --- tela ignea sat.

Confutatio Supra totos Iudeos
Porphyri. Iulianum

Raymond des Martins --- Poignard de la
foi - Extraduction d'une histoire d. Jsu
faite en hebreu par les Juifs - Cels. ap.
Orig. lib. 4. 48.

Caet. ann. lib. XV

Christum adhuc puerum in Aegy-
pto remansisse, et cum ibi indigeret,
inde viro, diurna mercede conductum
esse;

2.º Illum quidem Christum su-
per Deum affirmare, predicare, et innum-
meris miraculis demonstrare, v. g. lepro-
sos curando, caecis visum, paralyticis
statum, claudis deambulatum, mortuisque
vitam nutu et fusu reddendo;

3.º Ab inimicis Christi sive Iudeis
sive Paganis haec miracula arte
magica et virtuti nominis Iesu
quod Christus in templo absterat,
tributa fuisse, quae fabula quo magis
incepta est, eo magis probat quam certa
et explorata Iudeis ipsi videntes
illa miracula;

4.º Attamen turbar ad illum exivim
cum esse Deum, confitentes Verbum Dei
filium Dei ad Iudeos missum;

5.º Itaque tandem invidio populi
principis et Synagoga sacerdotum illum
apprehendi et flagellatum crucifigi,
sub Pontio Pilato preside, jussisse,
et scriptoribus et testibus testatur.

Quid in Evangelistis quoniam simul
in Iudeorum et Paganorum scripto-
ribus inveniri possit?

Verumtamen duplex operatio
proferimus testimonium in confir-
mationem 1.º nativitate Christi tempore
Augusti imperatoris; 2.º miraculorum
Christi per tres illius vitae publice
annos.

1.º Si in temporibus Augusti natum

7. ene Christum stabiliri potest: Evan-
gelistae referunt Christum natum em
Bethleem ob edictum Caesaris Augusti
quo precipiebat ut describeretur universus
orbis; porro census ille ab Augusto pres-
criptus ad id constans est, ut primi Chris-
tiani religionis defensores, annuum
publicarum auctoritatem invocare non du-
bitarent. Iste Justinus dicebat in 2.^a
Christianismi apologia: Vicum quidam
est Bethleem in regione Iudaeorum,
triginta quinque stadiis Ierosolymis
distant, ubi natus est Christus Iesus,
quemadmodum ex descriptionibus census
acti quo sub Cyrenio primo vestro in Iudaea
procuratore sunt confecta, intelligere
potestis.

Ortullianus autem Contra Marcio-
nem pag. 4. De censu Augusti quem testem
fidelissimum nativitatibus dominice Ro-
mane archive custodiunt;

2.º Miracula Christi duplici testimo-
nio adstruuntur, nempe 1.º actis Pilati
quibus Iiberio precipua renuntiavit Ch-
risti gesta, variisque ipsius condemnationis et
mortis circumstantiis. Alterum quon-
dam Josephi desumptum ex illius libro
de antiquitatibus Iudaeis.

Unde concludi potest testimonium
Iudaeorum, tum Paganorum scripto-
rum eadem esse ac Evangelistarum; Ergo
Christum non mythicam, sed realem
ac personalem habuisse existentiam
historicam.

II.º De apostolorum existentia et
missione.

Pariter nec minus facile probaretur
Apostolos entitatem existentiam realem;

insuper, Christo iubente et jurante,
 istos duodecim piscatores illiteratos,
 indoctos et timidos, in nomine Crucis
 predicare tum in Iudæa, tum in uni-
 verso terrarum orbe, et signis etiam
 Divinæ doctrinæ confirmare, ut
 sequentibus stabilitur textibus:

Scilicet:

(1) Augustinus de Martinis (poignard de la foi)

Cels. ap. Orig. lib. I 62

(2) Origenes ap. I^{am} Hier. p. XCI.

(3) Cels. ap. Orig. lib. III 64 Annot. lib. I f. 39

(4) Lactantius lib. V cap. 2.

(1) Christum elegisse viros Iudeos
 decem aut undecim numero

(2) Pauperes et rusticos

(3) Sermone rudem et illiteratum

(4) Nautas et piscum portatores qui
 se crucifixo legatos dicentes regna per-
 lustrabant, multas Iudeorum turbas
 suadentes et in religione Iesha confir-
 mantes

paralyticos, leprosos, impositis manibus
 sanando, mortuosque, turbis mirantibus,
 ad vitam reducendo.

Unde sic argumentandum:

De Christo aut de ejus discipulis, illorum
 scriptorum quæque sit opinio, ex testi-
 moniis saltem Presumptis est illa cons-
 clusio:

Realem eni, sicut et Christi
 Apostolorum personalem existentiam
 veramque predicationem per universum
 gentium orbem. Quod probandum nobis
 incumbat.

III. De institutione religionis
 Christianæ.

Ad tertiam tandem deveniamus
 assertionem, scilicet, à prioribus
 sententiis Christianorum religionem
 non modo prædictam sed ab Apostolis

Wang. Septor Collos Iesha.

Ibid.

98

9. Revera institutam negari non potest,
Qua in historica stabilicunda institu-
tione, ad eandem auctorem tum Iudeos,
tum Paganos recurrendum est.

Atque, ex historia profano docu-
mentis in temporibus Apostolorum
excerptis, testatur ad fidem Christi per
predicationem Apostolorum adductos
fuisse, probatur &

I.º Ex scriptoribus Iudeis.

Sic enim legitur in antiquitatibus
Judaicis Josephi in Thuanum qui tunc erat
« summus sacerdos consilium congregasse »
« propter Jacobum fratrem Jesu qui voca-
batur Christus et quendam aliorum et lapidis
« datus esse quia legem transierant. »

Joseph. ant. Jud.

Verter legimus apud Wagensilium
patro Evangelio Iudeorum « Nazarenorum
« numerum tantum crevit per triginta annos,
« ut congregati simul sepius impedirent
« Iudeos qui ibant in Jerusalem ad
« Pascha festa. — Et dim Iudei con-
« sternantur propter eas calamitates, reliquii
« Nazarenorum crescebat in dies et ubique
« diffundebatur.

(Wagensil — Joseph. Coll. Jerich)

Quoddecim homines qui se crucifixe
« legatos dicebant, lustrabant regna, ut
« ei discipulos facerent. Multos Iudeos
« suaserunt, quia magnam auctori-
« tatem habebant, et confirmabant religio-
« nem Jesu. »

Ibid.

II.º Ex scriptoribus Paganis.

In vita Claudii imperatoris qui
regnabat octavo anno post mortem Christi,
narrat Suetonius Claudium Iudeos,
impulso Chresto, assiduo tumultuantibus

(Suetonius cap. XXV)

Roma oxipulsi.

Sub Nerone, id est, ex actis viginti
annis post Jesum, scribebat Tacitus
de Christianis: repressa in presentia
«trabili superstitione, rursus erumpibat,
«non modo per Iudaeam, originem ejus
«mali, sed per Arabem etiam. Igitur qui
«primi correpti qui fatibantur, Denique,
«judicio eorum, multitudo ingens»

Seneca qui pariter in primis tem-
poribus vivebat, scripsit in quodam tractatu
de superstitionibus: cum interamque in
severatissime gentis consuetudo convalescit,
ut per omnes jam terras recepta sit, recte
victoribus legem dederunt.

Plura aliorum textuum aliorum scrip-
torum citare potuissimus; brevitate autem
causa, eorum nomina et operum titulos
tantum
enumerabimus:

- (Brutius ap. Eusebium; in chronica)
- (Dion, in Xiphylin, vita Domitiani)
- (Caesi annal. lib. XIII, No. 32)
- (Epist. Nini ad Craximum)
- (Lucianus de falso propheta)
- (Lampadius. Vita Alexandri fol. 129)
- (Luius Caecilii — de morte juvent. fol. 21)
- (Epist. Maximine ad urbem Eyr. ap. Euseb.)
- (Hist. eccles. lib. IX cap. 7)
- (Epist. Jovin. Maxim. ad Sabillum)
- (Juliani ad Ariston. Epist. 4)
- (Juliani ad Libanum (Ep. I. 27)

Ex dictis: certum est rapidam et
continuum Christianismi propagationem
esse factam quod non solum in
Apostolorum actibus aut in N. Testam.
scriptis refertur, sed eadem unanimitate,
non expresse seu implicite, in universis
paganorum Iudeorumque apud narratur.

Caesi. annal. lib. XV

Seneca ap. S. Aug. de civ. Dei lib. II
cap. II.

Ensi cum Sancto Cypriano dicere licet:
 à primis temporibus, et idè per Apo-
 stolorum predicationem, Religionem Chris-
 tianam apparuisse ut solem ejus radii
 in universo mundo luceant, ut arbores
 ingentem cujus rami extenduntur usque
 ad finem terrarum, aut fluvium qui
 per universum orbem volvit aquas.

Ergo, in historici monumenti,
 presertim Saganorum Iudaeorumque
 Christiana infansorem negari nequit:

1.º Nec realem existentiam Christi; 2.º nec
 Apostolorum missionem predicationemque
 3.º nec tandem universalem fidei Christianae
 institutionem et propagationem;

Ergo fide historica innititur
 Christianismus;

Ergo, Mors ut verum acceptabileque
 factum historicum, saltem credere quò
 proficere quisque tenetur.

Illud autem esse Divinum
 nunc in posteriore parte stabilien-
 dum remanet.

Partes secunda.

Christiana religio est Divina.

Sacrum institutionis religionis
 Christianae jam nunc in priorè parte,
 haud dubio modo probavimus pdestat
 igitur ut in posteriore probemus
 illius Divinitatem.

Propositio. Sacrum institutionis
 Christianismi illius Divinitatem probat.

Quod sic statuemus:

S.^{us} Augustinus de resurrectione
 Christi disserens in suo præclaro opere

De civitate Dei lib. 22 dicebat: resurrectio
 «Christi toto jam mundo predicatur et
 creditur; si credibile non est, unde toto
 terrarum orbe jam credita est? Si
 paucis, obscuris, minimis, indoctis,
 quam se videre dicuntibus et credentibus,
 «credidit mundus, cur pauci obstinati-
 «simi qui remanserunt, ipsi mundo jam
 credenti, adhuc usque non credunt?
 «Quis quid adhuc prodigia ut credat,
 «inquirat, magnum ipse est prodigium
 «qui mundo credenti non credit.»

Illud quoque de tota religione
 Christiana dicere possumus: aut Chris-
 tiana religio divina miraculis firmata
 fuit aut nullis. Si miraculis probata
 est, est igitur divina; si vero nullis,
 est etiam divina. Nullum enim ad
 illius veritatem probandam majus pro-
 ferri potest miraculum quam quod
 nullis confirmata miraculis ab universo
 orbe suscepta fuit; itaque pro certo
 tenendum est propagationem religionis
 Christianae necessario conjunctum esse
 cum veritate factorum quibus ejusdem
 religionis divina origo firmatur.

In hoc St. Augustini ratio in his
 tota nostra continetur argumentatio;
 et ut posteriorem partem dilemmatis
 probemus, nobis erit inquirendum
 utrum adfuerit aliqua proportio inter
 media quibus uti potuerunt Christus
 et Apostoli et innumerasas diffi-
 cultates quibus occurrere debuerunt.

Et ad primam statuendam hanc
 immensam inequalitatem, successive

exponemus:

I.^o Naturam difficultatesque incepti;

II.º Imparitatem, humanè loquendo,
mediorum adhibitorum;

III.º tandem eventum predicationis
certè mirabilem pro circumstantiis tam
difficilibus.

I.^o De natura, et de difficultate,
incepti.

Quid vult verò Christus? Quid
volunt ejus Apostoli? Nihil nisi con-
versionem totius generis humani, Jud-
aismum et paganismum destruere, et in
utroque ruinis edificare novam religi-
onem maxime repugnantem quoad doctri-
nam, quoad praecepta moralia, quoad
cultum. Quantum inceptum!

Enimverò Religio Christiana erat
omnino contraria affectibus eorum quibus
annuntiabatur scilicet Judaeis legis Mo-
saicae quam sibi à Deo traditam venerant
ritibus nimis addictis, et pagani
omnium voluptatum amatoribus. Judaeis
igitur suadendum erat recedere
à lege Moisaica, eos jam non esse popu-
lum specialem Dei; omnes gentes in-
discriminatim vocari ad agnitionem veri-
tatis, Jesum quem tot contumeliis affe-
cerant et morti tradiderant esse Messiam,
à Prophetis praenuntiatum, et promissa
renuntiandum esse huic saeculo temporali
quod tanto desiderio expectabant.

— Gentilibus suadendum erat hume-
rum cultum quem tot saeculorum auctores
commendabat, esse deridendum, Philosoph-
orum sententiam esse contemnendam,

adorandum hominem pauperem, Iudcem
cruci affixum, amplexandam religionem
que omnibus cupiditatibus opponitur, que
iuvat voluptates fugere, iniurias condo-
nare, honorem et alia huius vite summo-
da parvovisere, neque vincenda simul
principum potestas, eruditum superbia,
que quidem religioni Christiane obstabant.

Non solum autem difficile erat et
Iudaeis et Saganis apostata relinquere,
sed etiam nova et opposita admittere.
Quod certe multo difficilius;

Etenim doctrina Christiana in re
spicienda nihil habebat quo Iudaei et
Saganis allicere posset, equidem exallens
est, sancta est, Deo et homine omnino
digna, imò tam perfecta est, ut inde
deducatur argumentum in confirmationem
illius veritatis; verum simul credenda
proponit mysteria supra captum mentis
humane posita, que fidei conciliando
parum idonea erant; complicitur austera
et rigora morum praecepta quibus omnes
refrenantur cupiditates, et quotidiana
experientia constat homines utilitate pri-
vata et commodo temporali afficiuntur
magis quam excellentia virtutis.

Et verò, si, hodiernis temporibus,
tot homines in religione Christiana edu-
cati, ita tamen sublimitate dogmatum
et auctoritate praeceptorum detraherentur,
ut, quamvis certe cognoscant illam esse
Divinam, illius leges contemnere, neque
eam verbis aut scriptis impugnare non
vererentur, quanto magis deprecari debebat
illa religio cum primo praedicata fuerit
et graviter offenderet omnia praepudia

quibus homines à teneri aetate nutriti fuerant.

Prætoriam, semel considerata inapti-
tatem, nunc dicendum ad difficulta-
tatem expositionem decurrere timemus.

1.º Ex tempore: Tempus enim non erat
aptissimum nova religionis predicationi:
non enim veniebant Apostoli predicatum
in illis temporibus barbarie et ignorum
tate quibus populi fauli argumentis
illicebrosis speciosisque sermonibus,
absque ulla probatione, capiuntur. Sed
contra veniebat in tempore Augusti,
id est, in clarissimo mundi seculo: tunc
Græcorum philosophia per Alexandrum
et deinde per Romanos penetraverat ubique
in Indiam, in Asia minore, in
Egypto, in Italia, in Gallia; et simul
ac philosophia ubique pariter irrep-
serant Septisima, Dubium, sophismata
et consuetudo discussionis. Apostolorum
igitur minima verba debebant minutius
expendi, probatione allegata scrupu-
losius discuti, semperque timenda ha-
berant redargutiones et disputationes
cujuslibet generis. Tempus igitur
non erat aptissimum deceptoribus.

2.º Ex ipsius præconibus: Primi
religionis Christianæ præcones, nullius
datibus humanis conspicui fuerunt.
Apostoli quibus primum commissum fuit
Evangelii predicationem, erant Judæi ceteris
gentibus et præsertim Romanis inspecti,
pauperes nempe piscatores, opifices pu-
blici canes; nullius litteris ex cultis, respectu
nec scientiæ, nec eloquentiæ valuerunt
Doctrinam suam enagitare et defendere.

omni presidio et auctoritate destituti;
neque alia armis usi sunt quam
patientia, invicti animi constantia, et
morte sponte tolerata, necatoribus bona
temporalia non proponebant, sed igno-
miniam, arumnas, supplicia etc.

3.º Ex Saganorum reprehensionibus;
Sagani Christianos Atheismi accusabant
eo quod suos Deos non adorarent, sique
in imperium Romanum eorum iram
provocarent. Persuasum habebant impe-
rium multum ~~Amisere~~ potestatem, et
res pro in Barbarorum predam factos
esse, quia religionis caeremonias negli-
gebant quibus salus et conservatio inter-
batur. Dictitabant eos arti magice
perditi esse, sententiam respicere, igno-
rantique soli parere.

4.º Ex Iudeorum repreh.;
Imo et Iudei Christianos contemp-
bant, eos ut vulgo exprobrantes, eos
reliquisse religionem suorum patrum,
eos inaniter operare in summum cruci-
ficium, maledictum qui in ligno
suspensus erat.

Quas reprehensiones licet quidem inju-
stas, nihilominus. Deturbant parvum
animi ^{hominis} quod jam et aliunde alluebat
majoris amor libertatis.

5.º Ex prodigiis Iudeorum et Saganorum;
Prodigia quo fiebant quidem pro
operationum demonum multas tamen
seducebant, et nec parum Evangelii
predicationi nocebant.

6.º Ex haeresibus;
Qui nescit divisiones inter membra
eiusdem familie vel societatis ruinam

17
appellare? Atque, à primis temporibus
Religionis Christianae, quot trases
caorte sunt! et quot lacrymarum
cas vident in gremio matris Ecclesiae,
effuderunt sancti Patres!

102
7° Ex operibus Philosophorum aduersus
Christianismum:

Philosophi religionem Christianam
vigere et florescere egre tulit. Quae
propter, sive pro diu quos relinquebant
homines, sive pro seipsum quas cogitatio
corripuebat, religioni non obstat. Status
erunt. Cujus dogmatibus studere, libros
meditari, ut contradictionis erroresque de-
tegerant, si qua fuissent, ceperunt.
Sic Celsus, Porphyrius, Julianus
opera diligenter scripserunt quibus
ad idololatriam turbam adducere,
et à religione Christiana deterreant.

8° Ex persecutionibus:

Neminem fugit in primis saeculis
Christianismi quot et quam diuis sup-
plicium Christi discipuli afflicti fuerint.
Iudaei enim Apostolos in carcerem in-
clusos morti tradunt; pagani eos à
bestia locustarum mittunt fideles;
Imperatores, edictis et legibus animas
magistratum incendunt, qui sicut
feras persequantur Christianos.

His frustra adhibitis crudelibus
tormentis, ad blanditias recurrunt.
Quos non vincere supplicium, seducere
volunt. Divitiae, honores, dignitates
proponuntur his hominibus quos tor-
menta crudelissima invenerunt infa-
vidos. Sic omnia, ut deleatur nomen
Christianum, reperiuntur.

II.º De imparitate medicorum adhibitorum.

Naturam difficultatisque propositi Christi, ut dictum cognoscimus. Nunc autem nobis inquirendum quibus mediis finem attingere potuerint Christus et Apostoli? Qui vult attingere finem, velle et media illum asequendi debet.

Quanam sunt autem media quibus homo quilibet uti voluerit? haec sunt proposita scilicet: 1.º Eloquentia; 2.º Potestatem; 3.º Auctoritate; 4.º Divitiis; 5.º Auctoritate; 6.º viam voluntaria. Atque, nullum ex illis mediis à Christo et ab Apostolis adhibitum, in prioribus parte videmus.

~~Et~~ Et, ut paucis verbis in memoriam revocentur ista facta: Apostoli erant rustici, etiam infamia notati; pauperes, omni potestate et auctoritate destituti, linguae Graeco et Latinae etiam ignari; naturaliter igitur non potuerunt superare omnes difficultates quae obstabant propositis. Quomodo ergo potuerunt inceptum perficere? Quia alia media quibus humana opere perficiuntur; Digitorum Dei hic erat.

Hinc merito concludendum: auxilio omni humano destitutos Christi Apostolos, Dei ope adjuvatos esse, si res bonum habuerit successum. Quod probabimus.

III.º De eventu mirabili praedicationis Apostolorum.

Hec ita se habet: Religionem Christianam ex primis temporibus fere per universum orbem praedicatam et adaptatam esse, templis regnarum

clausa et idola tacuisse, religionem
vel Iudaeam abrogatam, temptum
dirutum esse, fatentur omnes.

Ergo successum habuit completum
predicatio novae religionis.

Conclusio

Judaei paganiq[ue] simul agnoscunt
existentiam et prodigia Christi et
Apostolorum. Ex eorum scriptis,
historiam institutionis Christianismi
edificare potuimus, inde evidens est
ea prodigia extitisse.

Ea sunt inconcussa facta quae
admittuntur ab iis quorum interest
ea negare. ^{Ergo} Iesu Christi et Apostolorum
miracula certitudinem quam maximam
habent.

Probatur Deum auctorem esse eorum
prodigiorum: Deus ipse igitur relig-
ionem Christianam instituit.

Atqui, religio quae invocare
probat testem et approbantem Deum,
certè vera est.

Ergo Religio Christiana
vera est

Wm. L. Garrison
to
J. A. Allen